

BED VED SYDVESTVÆG

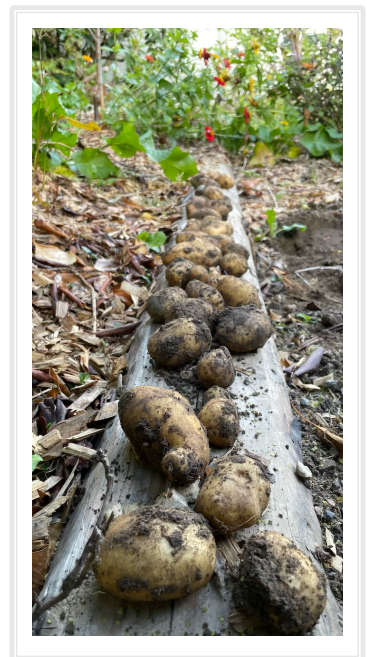
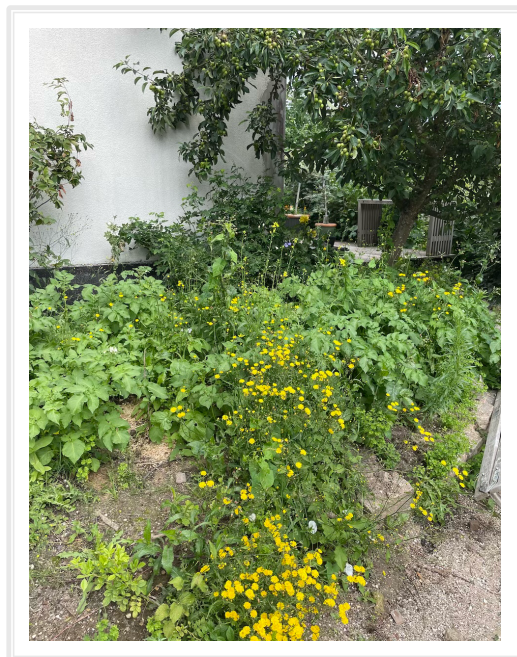
Dette bed ligger også i GÅRDEN, som jo er der, hvor jeg har fået nedgravet jordvarmeslanger; 8 spiraler med en diameter på 75 cm. og 4 meters højde, og de er blevet nedgravet i 5- 6 meters dybde. Det fylder tilsammen et areal på cirka 70 kvm., dvs. over halvdelen af gården. Jorden har i halvandet år skullet sætte sig, så indtil nu har alt i det område været midlertidigt eller en spæd klargøring til fremtiden. Jeg kan se, at det også har været nødvendigt. Flere steder har jorden sat sig igen og igen, hvor jeg pludselig er kommet ud til fordybninger på 20 cm., hvor jeg så har skovlet jord på

og jævnet ud – for så at afvente næste sætten sig. I præcis dette bed er der én nedgravet spiral, og der er derudover nedgravet slanger til indføring i huset, og der er nedgravet kloakrør, og der er nedgravet rørføring til vandopsamlingstanken. Der er ikke det rør, der ikke ligger i det bed! Så jorden har været vendt så mange gange, jorden i bedet har arbejdet og sat sig rigtig meget (og mikrolivet er blevet forstyrret så meget, så jordfrugtbarheden først begynder at normaliseres om et par år). Så alt omkring bedet har sagt og siger 'afvent', ikke mindst fordi der her i foråret / sommeren skal lægges fliser i gården og etableres bede i en mere sammenhængende og permanent form.

KARTOFLER. Jeg valgte sidste år at sætte kartofler i det meste af bedet, og de gav rigtig fint udbytte. Så det var et godt valg. Jeg elsker at kunne grave friske kartofler op af bedet og tilberede dem fra helt friske, når familien kommer til aftensmad.

Nogen vil kalde de fine gule blomster for ukrudt. Det er GRØN HØGESKÆG, en enårig plante, men som kommer i bedet hvert år i rigt mål, hvis ikke jeg fjerner den. På nettet står, at de unge blade og skud er spiselige. Jeg har ikke endnu fundet studier, der detaljerer dette; det står på min to-do. Uanset hvad er de smukke at kigge på og tog åbenlyst intet fra kartoflerne, måske tværtimod?

PARADISÆBLETRÆET på hjørnet regner jeg med at lade stå men hårdt tilklippet, fordi det ellers vokser ind på murværket. Jeg bruger ikke rigtig paradisæbler til noget, så det er nok et træ, der med tiden må lade livet, når andre af de plantede træer vokser til. Det har de to somre, jeg har boet her, givet æbler i rent ud sagt vildskab, så jeg skammer mig en smule over, at jeg ikke bruger æblerne til noget. Men ok, fuglene og jorden er jo altid glade for det, der sættes i cirkulation.

ROSER. Der er tre lidt ældre roser tæt op ad væggen, som stod nogenlunde smukt sidste år (på trods af de mange forstyrrelser i bedet. Der blev i øvrigt også midt i det hele pudset væk op, hvor roserne blev nødt til at blive bundet sammen og hevet ud fra væggen, så et stativ kunne placeres der. Der blev lige derfor bygget udendørsbruser lige ved siden af bedet, hvor også det blev forstyrret en hel del i byggeprocessen. Så altså, et bed kan næppe forstyrres mere end jeg og diverse håndværkere præsterede sidste år). Også pga. det faktum nåede jeg slet ikke at tænke på at tage billeder af roserne; det bliver til næste år.

Roserne fordeler sig på to sorter. Længst til højre: ROSA ALBERTINE. 200-300 cm. Kraftig rankende vækst, der kræver opbinding. Sundt og robust mørkegrønt løv. Roserne er 'laksefarvet' rosa, letfyldte og de er meget velduftende. Blomstrer i juni-juli og remonterer i september. Det var virkelig en gave, da blomstringen lavede et dacapo sidst på sommeren i det prøvede bed.

I midten og til venstre: ROSA MADAME PLANTIER. 150 x 300. En kraftig harmonisk overhængende bred vækst med rødlig knopper, der kræver opbinding. Cremehvide, stærkt og sødligt duftende blomster. Blomstrer i juni-juli. Meget hårdfør. Klarer sol eller halvskygge, solitært eller i bed.

DVÆRGMISPEL-busken, cotoneaster coriaceus, står mellem roserne, og den regner jeg også med at lade forblive. Den siger mig ikke så meget, men den står fint sammen med roserne, farverne er harmoniske. Den har fine hvide blomster i foråret, mørke bær, der går fra dybrød til næsten sort og smukke høstfarver. Den tiltrækker en del fugle i efteråret og vinteren, hvilket er et væsentligt argument for at beholde den.

Der vil blive plantet et FIGENTRÆ midt i bedet her (det skete i efteråret 2025). Jeg elsker friske figer, og der skulle være fin varme nok i gården til, at træet vil trives. Højde 2-5 meter, bredde 3-5 meter alt afhængig af beskæring. Den kan, og den skal i mit regi vokse udenfor. Allerhelst vil den dog uden tvivl her i Danmark vokse i orangeri. Figen kan udover at spises frisk, også fryses og puttes i smoothies vinteren igennem.

Vi har haft et meget givende figentræ i cirka 15 år i vores hjem, da børnene voksede op, jfr. billede til venstre. At stå under træet og kigge gennem løvet og så gennem et par måneder plukke dagens 2-3 figer, dét er følelse af naturoverflod og rigdom.

Ligesådan forbinder jeg figen med mine forældres lune syd-væg i deres hus gennem 35 år, jfr. billede til højre. Den gav stort set hvert år giver frugter i overflod. De skar den langt ned hvert efterår, og i foråret skød den så igen.

Billedet er fra en forsommer før væksten eksploderede og figen-mængden bugnede. Man kan næsten mærke buskens voksetrang.

Figen er noget særligt. Jeg så en over 20-årig gammel figen, der vokser i det sydeuropæiske drivhus hos Jerome Osentowski, da jeg besøgte ham. Han bor i bjergene i Colorado, hvor sommeren er noget kort og meget varm, og vinteren er lang og kold. Han dyrker en hel del ting i intelligent opvarmede drivhuse, således at han reelt er madselvforsynende året rundt. Jeg besøgte hans sted i slutningen af august.

Jeg har til venstre i bedet plantet et HJERTETRÆ, *cercidiphullum japonicum*, som er et af den slags træer, jeg har fulgtes med begge de steder, jeg har boet i meget lang tid. Det er en løvfældende busk eller træ med mange muligheder for udviklingsvej; det kan således blive en høj busk eller et enstammet eller flerstammet træ.

Uanset stammens form, så har det sit navn, fordi de meget flotte blade på træet netop har en hjerteform. Det er præcis bladene, der gør dette træ så iøjnefaldende. Bladene har nemlig en stærk rødlig farve ved udspring, der hen over sommeren udvikler sig til blågrønne blade, og som i efteråret inden løvfald får et meget dekorativt farvespil mellem forskellige gule og lysende røde høstfarver. En særegenhed ved træet er, at ved løvfald giver bladene en sød duft.

Hjertetræ er tvebo med ret uanselige

blomster, der mangler kronblade og bestøves ved vindens hjælp. Blomstringen sker før eller under løvspring. Hanblomsterne har hængende, røde støvdragere, og hunblomsterne har violetrøde grifler. Jeg skal i år holde øje med, om mit træ er en han eller hun.

Hjertetræet er insektvenligt og har en middelhurtig vækst og opret vækstform. Kan klare både sol og let skygge. Skal have almindelig, næringsrig og fugtig jord, men kan også vokse i let sur jord.

Med en sluthøjde på mellem 6-10 meter efter 10-15 år gør det sig velegnet både som solitært træ eller i større grupper med flere hjertetræer eller andre træarter.

BLOMSTERLØG. Rundt om hjertetræet i en halv- og helcirkel har jeg lagt flere forskellige blomsterløg, så der gennem hele det tidlige forår vil blive noget smukt at kigge på. Bl.a. to slags iris, en tidlig/ lav (painted lady) og en sen/høj (hollandica alaska)

Sidste år plantede jeg omkring hjertetræet ZINNIA, som overraskede meget positivt, se særskilt fil om disse.

Hvad der videre skal ske i bedet, fylder fra tid til andet i mit hoved; men det er som om hovedet hurtigt overfyldes med muligheder. Lige nu er jeg mest til en samling af flerårige spiselige grøntsager. Jeg tror, at når først fliserne i gården er lagt og bed-rammerne er lavet, så begynder bedet 'at tale til mig'. Og det er et helt andet sprog, naturen taler. Hjertesproget. Det er i virkeligheden sådan, det meste er blevet til her i haven indtil nu, så mon ikke det fortsætter i kommende sæson?...

--

Det var så langt erfaringerne nåede i foråret 2025. Så startede nemlig projekt få lagt nye fliser i maj-juni. Der lå en masse brosten i bedene mod vest, så først i slutningen af juni kunne jeg rydde op og jordforbedre (igen) og få plantet midlertidige og mere permanente planter. Jeg sidder i et sneklædt og iskoldt landskab i februar 2026 og gør status over sidste sæson og forbereder kommende sæson. Og konstaterer, at det gik egentlig meget godt. Kig med 😊

2 Pixabay billeder til inspiration i min oprindelige planteplan.

Flisebelægning er beskrevet i en anden fil, så her vil jeg kun lige kommentere brostensindramningen af bedet. Den genopbyggede jeg selv på den måde, som jeg ønskede den. Jeg ville nemlig gerne fortsætte med at have bueformen, som går igen mange steder i haven.

LAVENDLER. Langs kanten var der nogle lavendler fra tidligere. Jeg plantede konsekvent lavendler langs hele kanten. Så jeg ser frem til et lilla tæt tæppe, der vil blive ok i 2026 og perfekt i 2027, hvis alt går efter planen.

PÆRETRÆ. Jeg købte i Plantorama et CLARA FRIIS (IC-KV-A). Det er tanken, at det skal få lov at brede sig og overtage pladsen, når paradisæbletræet engang bliver fældet. Det er vigtigt af hensyn til bestøvning, at man planter mindst to pæretræer forholdsvis tæt på hinanden. I felt 9 satte jeg et søjletræ af sorten 'CONFERENCE'

MAJS & AMARANT. Inspireret af 'de tre søstre', som er en klassisk sydamerikansk samdyrkningsmetode, satte jeg et overskud af forspirede majs og amarant tæt op ad hinanden.

(Den traditionelle metode er, at majs, stangbønner og squash / græskar plantes sammen. Majs fungerer som klatrestativ, bønner tilfører kvælstof til jorden, og squash dækker jorden for at holde på fugt og reducere ukrudt.)

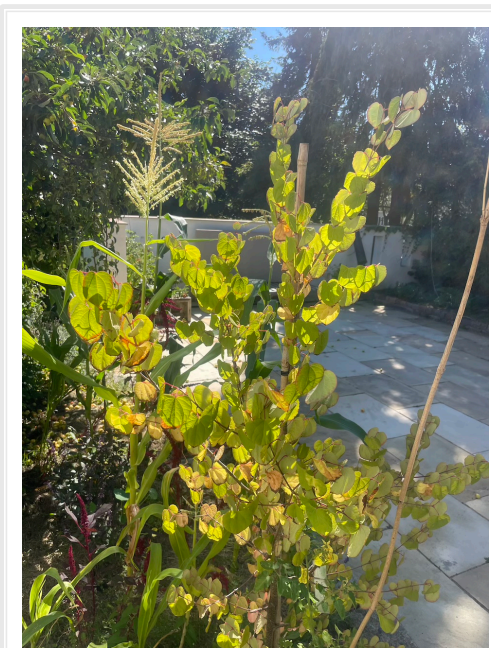

Det viste sig at være et fint valg. De voksede fint, støttende hinanden. Jeg fik høstet amarant til både at spise og til frø til kommende sæson. Jeg var meget spændt på, om jorden var næringsrig nok. Ikke helt optimal, men tålelig.

På min afdøde far Johannes' fødselsdag d. 7. oktober (hans 94 års fødselsdag), satte jeg mit barnebarn Johannes til at høste til aftensmaden. Med tiden bliver det stadig vigtigere for mig at slægtstrådene på forskellige symbolske måder flettes sammen. For vi er jo slægt, der følger slægt.

Hvad også skal bemærkes er, at HJERTETRÆET vokser fint til. Det tager jo nogle år, før det for alvor står robust frem.

For at blive ved det familie-nostalgiske, så tog jeg et billede af

træet på min yngste datters 25 års fødselsdag, og sendte det til hende. Hun var på studieophold i Australien, så jeg havde ikke mulighed for at fejre hende andet end i hjertet (ikke det nemmeste på sådan en dag!). Læg mærke til, at allerede der ved slutningen af august begynder farverne at tone imod gul og orange.

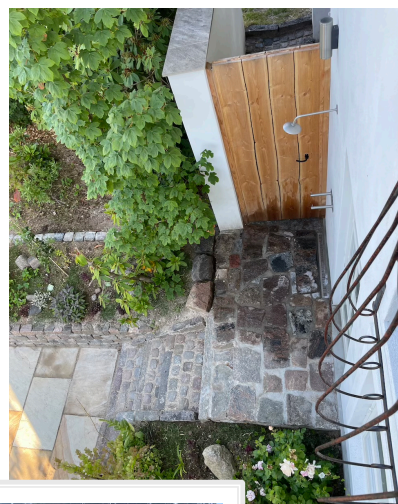
ROSERNE skal også have en kort kommentar med på vejen. Jeg havde fået dem beskåret godt efter sidste sæson. Jeg sørgede for godt jorddække gennem hele vinteren, og de fik et tykt lag kompost i foråret. Og du svarede hurtigt igen ved at begynde at belønne med en ganske pæn blomstring.

Billedet er af sorten Rosa Madame Plantier, der står lige til venstre for bruser.

UDENDØRS BRUSER. Under 'Min have. Strukturer' er tilbivelsen af 'Udvendig bruser stenplatform' beskrevet. Men beskrivelsen stoppede ved platformen. Der manglede VVS-arbejde og oppudsning af væg. Heldigvis gik det glat at få den lavet færdig.

Jeg har nydt at tage udendørs bad gennem nu alle årstider. Lige så magisk og forfriskende som det at tage brusebad uden for i frostgrader og sne om vinteren, lige så frodigt og smukt er det at stå der om sommeren omgivet af alt det grønne, der hver eneste morgen er nyt i sit udtryk. En frostsikret bruser er et must.

Ahorntræet lige foran agerer 'bruseforhæng' gennem sommersæsonen, til hvis man skulle have brug for at føle sig lidt mere privat.

